

Облік, аналіз і аудит в умовах цифрової трансформації

УДК: 338.43:004.738.5:005.52(477)

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.15517740>

**Цифрові технології у фінансовому аналізі аграрних підприємств:
виклики та можливості під час війни**

Петренко Ольга Павлівна

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економічної теорії
і економіки підприємства, факультет економіки та управління,
Одеський державний аграрний університет, м. Одеса, Україна
<https://orcid.org/0000-0001-9722-3785>

Шевченко Аліса Анатолівна

кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економічної теорії
і економіки підприємства, факультет економіки та управління,
Одеський державний аграрний університет, м. Одеса, Україна
<https://orcid.org/0000-0002-3581-7884>

Прийнято: 15.05.2025 | Опубліковано: 26.05.2025

Анотація. В статті розглядається дослідження адаптації цифрових інструментів фінансового аналізу до реалій воєнного часу в аграрній сфері. **Метою** статті є дослідження ролі використання цифрових технологій у процесі фінансового аналізу аграрних підприємств в умовах воєнного стану та визначення можливостей їх застосування для забезпечення стійкості та адаптивності агробізнесу. **Методи.** У процесі дослідження було використано комплекс сучасних методів, які дозволили всебічно розкрити тему та досягти

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

поставленої мети: аналіз та синтез, порівняльний метод (порівняння традиційних та цифрових методів, а також досвіду інших країн), індукція та дедукція (узагальнення теоретичних положень та формування висновків), статистичні методи (аналіз кількісних показників впровадження цифрових технологій), графічний метод (візуалізація отриманих результатів).

Результати. Встановлено, що зруйнована інфраструктура, порушені логістичні ланцюги, нестабільність ринків та підвищені ризики вимагають від аграрних підприємств переосмислення підходів до управління, зокрема й до організації облікових систем. Виділено виклики, що стримують трансформацію облікових систем. Наведено ключові аргументи на користь цифрової трансформації обліку та аналізу в аграрних підприємствах. Представлено ризики та загрози при переході на цифрові облікові системи. Досліджено сучасні напрями цифровізації обліку в Україні та міжнародний досвід цифровізації фінансового аналізу, який є ключовим для українських аграрних підприємств. Окреслено перспективні напрямки вдосконалення облікових систем. **Висновки.** Цифрові рішення стали не альтернативою, а необхідністю. Підприємства, що впроваджують цифровий фінансовий аналіз, отримують можливість гнучко планувати бюджети, моделювати фінансові сценарії, знижувати витрати та підвищувати прозорість діяльності. У перспективі аграрні підприємства можуть інтегрувати ШІ-інструменти для прогнозування цін, оптимізації витрат та раннього виявлення фінансових загроз. Отже, цифрові технології у фінансовому аналізі стали важливим чинником стійкості аграрних підприємств в умовах війни.

Ключові слова: цифрові технології, фінансовий аналіз, аграрні підприємства, стратегія розвитку, автоматизація обліку, бізнес-аналітика, штучний інтелект.

**Digital technologies in the financial analysis of agricultural enterprises:
challenges and opportunities during war**

Olga Petrenko

PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Economic Theory
and Economics of Enterprises, Odessa State Agrarian University, Odessa, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0001-9722-3785>

Alisa Shevchenko

PhD in Economics, Associate Professor of the Department of Economic Theory
and Economics of Enterprises, Odessa State Agrarian University, Odessa, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0002-3581-7884>

Abstract. *The article explores the adaptation of digital tools for financial analysis to the realities of wartime in the agricultural sector. The aim of the article is to investigate the role of digital technologies in the financial analysis of agricultural enterprises under martial law and to identify the opportunities for their use in ensuring the resilience and adaptability of agribusiness. Purpose.* *The aim of the article is to investigate the role of digital technologies in the financial analysis of agricultural enterprises under martial law and to identify the opportunities for their use in ensuring the resilience and adaptability of agribusiness. Methods.* *The study applied a set of modern research methods that allowed a comprehensive examination of the topic and achievement of the stated objectives: analysis and synthesis, comparative method (comparison of traditional and digital approaches, as well as international experiences), induction and deduction (generalization of theoretical principles and formulation of conclusions), statistical methods (analysis of quantitative indicators of digital technology implementation), and graphical method (visualization of the obtained*

results). **Results.** It was found that destroyed infrastructure, disrupted logistics chains, market instability, and increased risks require agricultural enterprises to rethink their management approaches, including accounting systems. The study identifies challenges that hinder the transformation of accounting systems. Key arguments in favor of digital transformation of accounting and analysis in agricultural enterprises are provided. Risks and threats associated with the transition to digital accounting systems are presented. The article investigates current trends in accounting digitalization in Ukraine and international experience in financial analysis digitalization, which is crucial for Ukrainian agricultural businesses. Promising directions for the improvement of accounting systems are outlined. **Conclusions.** Digital solutions have become not an alternative, but a necessity. Enterprises that implement digital financial analysis gain the ability to flexibly plan budgets, model financial scenarios, reduce costs, and increase transparency. In the future, agricultural enterprises can integrate AI tools for price forecasting, cost optimization, and early detection of financial threats. Thus, digital technologies in financial analysis have become a vital factor in ensuring the resilience of agricultural enterprises during wartime.

Keywords: digital technologies, financial analysis, agricultural enterprises, development strategy, accounting automation, business analytics, artificial intelligence.

Постановка проблеми. У сучасних умовах воєнного стану аграрний сектор України зазнає значних економічних втрат, що зумовлює потребу у підвищенні ефективності управління фінансовими ресурсами підприємств. Одним із ключових інструментів забезпечення оперативного контролю, обґрунтованого планування та адаптації до змін зовнішнього середовища є фінансовий аналіз. Проте традиційні підходи до фінансової аналітики виявляються недостатньо гнучкими та ресурсоефективними в умовах війни. У

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

цьому контексті особливої актуальності набуває впровадження цифрових технологій, які відкривають нові можливості для автоматизації, точності та швидкості аналізу, а також інтеграції з системами управління.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Цифровізація, що визначається як цифрова трансформація економіки шляхом інтеграції інформаційних ресурсів у комп'ютерне середовище та цифрова економіка, як виробництво, збут і постачання продукції через комп'ютерні мережі, розглядаються вітчизняними науковцями як особливе бізнес-середовище, тісно інтегроване з традиційною економікою. Тому, деякі науковці визначають необхідність удосконалення цифрових технологій фінансового аналізу із застосуванням ІТ-рішень у сільському господарстві, що є надзвичайно актуальним кроком для підвищення ефективності та конкурентоспроможності аграрного сектору в умовах нестабільного середовища, воєнних викликів та цифрової трансформації економіки [1,с.74]

На думку Халатур С.М., Масюк Ю.В. та Бреславець С.С. «Цифрові технології у фінансовому плануванні аграрного сектору є ключовим інструментом для зниження впливу ринкових коливань і несприятливих економічних умов на виробничу діяльність» [2]. Розділяємо думку науковців, що: «Стратегічний розвиток в умовах воєнного стану передбачає не лише адаптацію до мінливих обставин, а й формування довгострокових цілей, які враховують ризики, пов'язані з війною» [3].

Коляденко С., Дзісь О. та Гайдей В. серед перспективних напрямів цифровізації виділяють: «...автоматизацію та цифровізацію бізнеспроцесів; організацію електронного документообігу; систем аналізу та моніторингу ринків; цифрові платформи для планування, відстежування та управління виробничими процесами» [4].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. З огляду на зазначене, виникає питання недостатньо дослідженої адаптації цифрових

інструментів фінансового аналізу до реалій воєнного часу в аграрній сфері. Це обумовлює потребу в пошуку практичних рекомендацій щодо впровадження цифрових рішень у фінансову діяльність аграрних підприємств.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження ролі використання цифрових технологій у процесі фінансового аналізу аграрних підприємств в умовах воєнного стану, а також визначення основних викликів та потенційних можливостей їх застосування для забезпечення стійкості та адаптивності агробізнесу.

Для досягнення поставленої мети в статті передбачається виконання таких завдань:

1. Проаналізувати традиційні облікові системи та їх адаптивність до реагування на швидкі зміни у воєнний час.
2. Оцінити можливості цифрової трансформації обліково-аналітичної функції підприємств як засобу підвищення ефективності управлінських рішень.
3. Надати практичні рекомендації щодо впровадження цифрових рішень у фінансову діяльність аграрних підприємств в умовах кризових ситуацій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Внаслідок тривалої збройної агресії Російської Федерації проти України, яка триває протягом трьох років (станом на 2024 рік), зафіксовано значні втрати в аграрному секторі (рис.1). Кількість втрачених аграрних підприємств за період з 22 лютого 2022 року становить 1261 одиницю. Загальний обсяг збитків, понесених аграрним сектором внаслідок конфлікту, оцінюється у понад 80 мільярдів доларів США, що робить його одним з найбільш постраждалих сегментів економіки [5]. Як показано на рисунку 1, втрати в аграрному секторі згруповано за п'ятьма основними категоріями, серед яких — руйнування

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

техніки, інфраструктури та втрата сільськогосподарської продукції внаслідок бойових дій і тимчасової окупації територій [5].

Рис.1. Прямі втрати агропромислового сектору України за категоріями збитків у 2022-2024 рр.

Джерело: розроблено за джерелом [5].

Зруйнована інфраструктура, порушені логістичні ланцюги, нестабільність ринків та підвищені ризики вимагають від аграрних підприємств переосмислення підходів до управління, зокрема й до організації облікових систем. Цифрові технології відіграють ключову роль у забезпеченні адаптивності, оперативності та ефективності обліку в цих складних умовах [6].

Традиційні облікові системи зазвичай характеризуються низькою адаптивністю та повільністю у реагуванні на швидкі зміни у воєнний час. Необхідність швидкого збору, обробки та аналізу інформації для прийняття управлінських рішень зумовлює потребу в цифровій трансформації обліку. На рисунку 2 представлені виклики щодо трансформації облікових систем.

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

Рис. 2. Виклики, що стримують трансформацію облікових систем

Джерело: власна розробка авторів

Воєнний стан призводить до обмеження фінансових ресурсів аграрних підприємств. Інвестиції в нові облікові системи в більшості аграрних підприємств відкладені через необхідність спрямування коштів на більш нагальні потреби. Воєнні дії призводять до пошкодження або руйнування ІТ - інфраструктури, що ускладнює впровадження та функціонування цифрових облікових систем. Впровадження цифрових технологій вимагає наявності кваліфікованого персоналу, які будуть спроможні налаштовувати, обслуговувати та використовувати ці нові системи (і це в умовах постійного відтоку кадрів в Україні). Відмітимо, що персонал, який звик до традиційних методів обліку, є не готовий морально до впровадження нових технологій. Тому необхідно проводити відповідне навчання та роз'яснювальну роботу для подолання цього опору. Також інтеграція нових облікових систем з існуючими системами управління підприємством може бути складною та дороговартісною задачею.

На рисунку 3 представлено ризики та загрози, з якими можуть зіткнутися аграрні підприємства при впровадженні цифрових облікових систем, особливо в умовах воєнного стану.

Рис.3. Ризики та загрози при переході на цифрові облікові системи
Джерело: власна розробка авторів

Ці аспекти набувають особливої гостроти в контексті нестабільної ситуації та потенційних перебоїв у роботі критичної інфраструктури.

Цифрові облікові системи є потенційною ціллю для кібератак, які можуть призвести до втрати даних, фінансових збитків та порушення діяльності аграрного підприємства. Надмірна залежність від цифрових технологій може зробити підприємство вразливим у разі збоїв в роботі систем або відсутності доступу до Інтернету. Цифрові облікові системи потребують постійного обслуговування, оновлення та підтримки, що може призвести до значних витрат. Неналежне управління даними може призвести до їх витоку та порушення конфіденційності, що може мати негативні наслідки для репутації підприємства.

Розглядаючи цифрову трансформацію обліку в аграрному секторі, особливо в умовах воєнного стану, важливо чітко окреслити ключові аргументи на користь цього процесу. Розкриття переваг, таких як підвищення оперативності та точності облікових даних, оптимізація управлінських рішень на основі аналітики в реальному часі, посилення контролю та зменшення ризиків, а також забезпечення безперервності бізнес-процесів в умовах

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

нестабільності, є критично важливим для обґрунтування необхідності та доцільності впровадження цифрових технологій в облікових системах аграрних підприємств (рис.4).

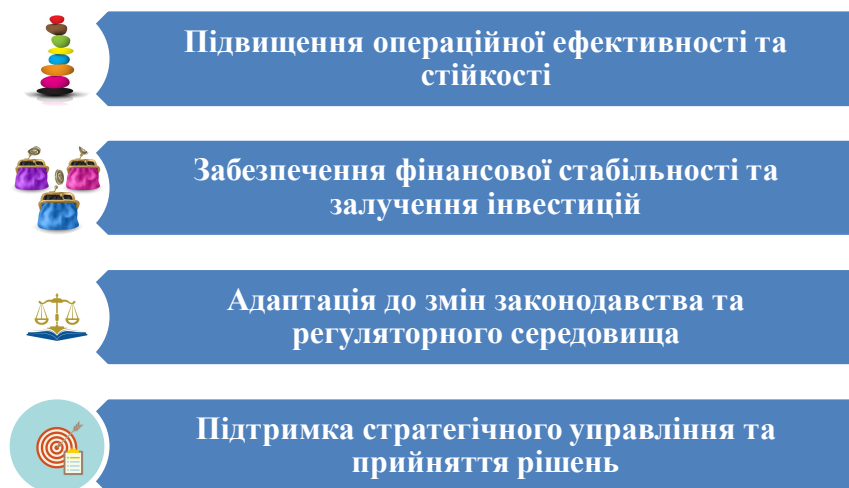

Рис.4. Ключові аргументи на користь цифрової трансформації обліку та аналізу в аграрних підприємствах

Джерело: власна розробка авторів

В умовах воєнного стану, коли логістичні ланцюги порушені, виробничі процеси нестабільні, а доступ до ресурсів обмежений, аграрні підприємства повинні максимізувати ефективність кожної операції. Цифрові технології дозволяють автоматизувати рутинні процеси, зменшити кількість помилок, прискорити прийняття управлінських рішень та оптимізувати використання ресурсів. Сучасні облікові системи, інтегровані з системами управління ресурсами підприємства (ERP), забезпечують централізоване зберігання та обробку даних, що підвищує прозорість та контрольованість бізнес-процесів. Це особливо важливо для забезпечення стійкості підприємства в умовах війни. Воєнний стан супроводжується значною невизначеністю та волатильністю ринків, а для залучення фінансування та інвестицій аграрні підприємства повинні демонструвати високий рівень фінансової прозорості та надійності. Системи цифрового обліку сприяють створенню достовірної та оперативної

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

фінансової звітності, яка повинна відповідати вимогам міжнародних стандартів. Крім того, цифрові технології дозволяють ефективніше управляти фінансовими ризиками, прогнозувати грошові потоки та оптимізувати структуру капіталу. Це підвищує фінансову стабільність аграрного підприємства та його інвестиційну привабливість. В умовах воєнного стану держава постійно вносить зміни до законодавства та регуляторних норм, що регулюють діяльність аграрних підприємств, а цифрові облікові системи забезпечують гнучкість та адаптивність до таких змін, дозволяючи швидко оновлювати облікові процедури та звітність. В умовах війни аграрні підприємства повинні швидко адаптуватися до змінних умов та приймати стратегічні рішення на основі точної та своєчасної інформації. За допомогою сучасних інструментів аналізу даних можна виявляти тенденції, оцінювати ризики та можливості, а також розробляти ефективні стратегії розвитку.

Впровадження сучасних інформаційних технологій в фінансовий аналіз сприяє інтеграції функціональних сфер аграрного підприємства, підвищує інформаційну точність та оперативність, забезпечуючи аналітичну базу даних для прийняття управлінських рішень. Автоматизація облікових процедур на основі сучасних програмних технологій є критично важливою для ефективного управління розвитком аграрного виробництва.

Визначено, що цифрова трансформація агробізнесу передбачає переосмислення бізнес-стратегії, моделей, операцій та продуктів на основі цифрових технологій, з метою оптимізації витрат, підвищення якості та конкурентоспроможності продукції. На думку Буяк Л.Я.: «Це досягається через ефективне використання ресурсів, впровадження науково обґрунтованих підходів та цифрових рішень» [7].

Стратегії розвитку аграрних підприємств включають створення цифрових екосистем, що об'єднують різноманітні сервіси, та використання Розширеної (AR) і Віртуальної (VR) Реальності для оптимізації взаємодії з

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

клієнтами та навчання персоналу. Перспективним напрямом є вдосконалення облікових систем на основі штучного інтелекту, машинного навчання та хмарних обчислень.

Дослідження показують (рис.5), що комплексна цифровізація агровиробництва забезпечує значне зниження витрат, зокрема, землекористування з використанням GPS-навігації (11-14%), диференційоване внесення добрив (8-12%) та системи паралельного водіння (8-13%) [8].

Рис.5. Цифровізація як інструмент оптимізації витрат в агросекторі

Джерело: власна розробка авторів

Цифрові технології в обліку аграрних підприємств забезпечують автоматизацію, точність та ефективність обробки даних, зменшують трудові та часові витрати, підвищують контроль за витратами та мінімізують ризики облікових помилок [9].

Зауважемо, що перехід від локального програмного забезпечення до хмарних рішень забезпечує гнучкість, мобільність, автоматичне оновлення, резервне копіювання та доступність даних з будь-якого пристрою. Це особливо актуально для аграрного сектору з його часто розгалуженою структурою та потребою в оперативному доступі до інформації.

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

Використання програмних роботів для автоматизації введення первинної документації, обробки рахунків, звірки даних та інших повторюваних завдань звільняє час обліковців для більш аналітичної роботи та мінімізує людський фактор.

Повний або частковий перехід на обмін електронними документами (рахунками-фактурами, актами, накладними) з контрагентами та державними органами прискорює бізнес-процеси, зменшує витрати на папір та архівування, підвищує прозорість.

Комплексні системи управління ресурсами підприємства, які інтегрують бухгалтерський облік з іншими бізнес-процесами (управління складом, виробництвом, збутом тощо) забезпечують цілісність даних та покращує прийняття управлінських рішень.

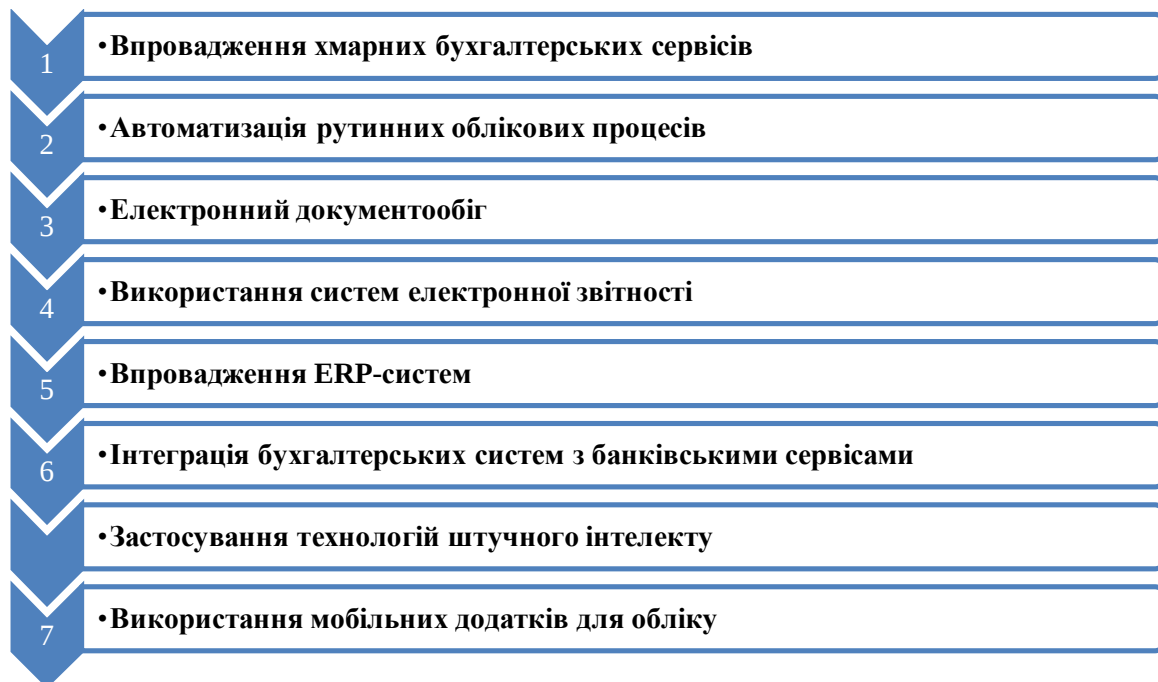

Рис. 6. Сучасні напрями цифровізації обліку в Україні

Джерело: власна розробка авторів

Коваль О.В. та Лишак О.М. зазначають, що: «ІІІ на основі правил може стати наступним етапом розвитку автоматизації облікових процесів

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

на підприємствах та установах. Потенційно даний тип штучного інтелекту можна буде використовувати для автоматизації рутинних операцій, генерування звітів, класифікації та категоризації витрат та забезпечення відповідності стандартам обліку та законодавству, автоматично враховуючи зміни у нормативній базі» [10].

Автоматичний обмін даними про банківські транзакції, що спрощує облік грошових коштів та зменшує ризик помилок. Застосування мобільних рішень для фіксації первинної інформації безпосередньо на місці здійснення операцій (наприклад, облік польових робіт, складський облік). Найпопулярнішими програмами в Україні є InfoTAX, iFin, MASTER: Бухгалтерія.

Грицай О. І., Папіш В. І. виділяють Business Automation Software (BAS) – програмні рішення для створення комплексних систем автоматизації бізнесу, програма «Діловод», М.Е.DOC, програма «Дебет-Плюс», хмарні технології [11].

Відмітимо, що цифровізація обліку в аграрному секторі України залежить від розміру підприємства, його фінансів, регіону та доступу до технологій. Великі підприємства використовують ERP-системи для інтеграції обліку та автоматизації звітності. Малі та середні підприємства через брак коштів використовують традиційні методи, що знижує ефективність та збільшує ризики.

Вивчення міжнародного досвіду цифровізації фінансового аналізу є ключовим для українських аграрних підприємств, особливо в умовах війни та глобальних трендів 2025 року. Це дозволяє виявити передові практики, адаптувати глобальні стандарти, оцінити ризики та ефективність технологій. Міжнародний аналіз також сприяє розумінню державної підтримки та прогнозуванню майбутніх тенденцій, що необхідно для успішної адаптації та підвищення конкурентоздатності українського агросектору. Врахування

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

іноземного досвіду допоможе уникнути помилок та розробити ефективні стратегії цифрової трансформації обліку.

Враховуючи курс на цифровізацію та євроінтеграцію, досвід Естонії (X-Road) з повним переходом на електронну звітність через захищену платформу є дуже цінним. Впровадження подібної системи в Україні могло б принести значні переваги, такі як спрощення ведення бізнесу, зменшення корупційних ризиків та підвищення ефективності державного управління.

Досвід Німеччини з онлайн-системи ELSTER є цікавим прикладом успішної державної системи для електронного подання податкової звітності. Впровадження подібної загальнонаціональної онлайн-платформи в Україні могло б принести значні переваги.

PEPPOL (Pan-European Public Procurement On-Line) – це загальноєвропейська мережа та набір стандартів, розроблених для полегшення та стандартизації електронного обміну документами, зокрема електронними рахунками-фактурами (e-invoices), між підприємствами та державними установами в межах Європейського Союзу та за його межами. Враховуючи тенденції до цифрової трансформації та європейської інтеграції, використання стандартів PEPPOL може стати важливим кроком для розвитку електронного документообігу в Україні, особливо в сфері державних закупівель та міжнародної торгівлі [12].

Обов'язкова електронна звітність (SDI) для рахунків-фактур означає, що в певній країні (у випадку Італії) всі або певні категорії підприємств зобов'язані створювати, надсилати та отримувати рахунки-фактури виключно в електронному форматі через спеціальну державну систему, яка в Італії називається Система обміну.

В контексті України 2025 року, запровадження обов'язкової електронної звітності для рахунків-фактур через централізовану державну систему, подібну до італійської SDI, може бути одним із шляхів підвищення

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

ефективності податкової системи та боротьби з ухиленням від сплати податків, особливо в умовах воєнного стану, коли контроль за фінансовими потоками є критично важливим.

Також, використання хмарних платформ та автоматизованих систем обліку, таких як QuickBooks та Xero, має значні переваги, особливо для малого та середнього бізнесу, включаючи аграрні підприємства.

Впровадження стандартів XBRL для фінансових звітів може стати важливим кроком на шляху до підвищення прозорості та інвестиційної привабливості українських компаній, а також сприяти інтеграції з міжнародними фінансовими ринками. США використовують стандарти XBRL для фінансових звітів, що підкреслює їхню важливість у світовій практиці. SOX стимулює компанії до впровадження надійних та контрольованих цифрових систем обліку для забезпечення точності та цілісності фінансової інформації, а також для полегшення аудиту внутрішніх контролів. GLBA має прямий вплив на те, як фінансові установи обробляють та зберігають цифрову фінансову інформацію про своїх клієнтів. Для України, яка також рухається шляхом цифровізації економіки, вивчення досвіду США у законодавчому регулюванні цієї сфери може бути корисним для формування власної нормативно-правової бази.

My Business Account (MBA) – це безпечний онлайн-портал, розроблений Канадським агентством доходів (Canada Revenue Agency, CRA) для підприємців, самозайнятих осіб та інших представників бізнесу. Він є ключовим інструментом для електронної взаємодії з податковими органами Канади. Спостерігається комплексний підхід до цифровізації обліку, що включає розвиток державної інфраструктури для електронної звітності (MBA), створення стандартів для автоматизованого обміну даними (ATF) та регулювання, спрямоване на забезпечення прозорості фінансової звітності та захисту інформації.

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

Цей міжнародний досвід підкреслює ключові напрямки цифровізації, такі як впровадження електронного документообігу, стандартизація обміну даними, використання хмарних технологій та посилення регуляторної бази. Для України, особливо в умовах воєнного стану та прагнення до євроінтеграції, вивчення цих моделей є важливим для розробки власної ефективної стратегії цифровізації аналізу та обліку, адаптуючи успішні практики до національних особливостей та законодавства, з урахуванням необхідності забезпечення кібербезпеки та стабільності роботи систем.

Для успішної цифрової трансформації українським аграрним підприємствам рекомендується:

- провести аудит IT-інфраструктури;
- інвестувати в сучасне ПЗ (наприклад, Debit Plus, IT-Enterprise, Bookkeeper);
- забезпечити кібербезпеку;
- навчити персонал;
- використовувати хмарні технології (наприклад, QuickBooks, Xero);
- впроваджувати технології поступово;
- співпрацювати з IT-компаніями;
- залучати державне фінансування.

Висновки. Збройна агресія та пов'язані з нею ризики змусили аграрні підприємства шукати нові підходи до управління фінансами. Цифрові рішення стали не альтернативою, а необхідністю. В роботі розглянуто комплексний підхід використання цифрових технологій, поєднуючи: сучасні українські реалії, виклики війни, найкращі міжнародні практики, інструменти майбутнього (III, XBRL). Цей підхід дозволить підприємствам адаптуватися, підвищити стійкість і конкурентоспроможність в умовах кризи. Підприємства, що впроваджують цифровий фінансовий аналіз, отримують можливість

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

гнучко планувати бюджети, моделювати фінансові сценарії, знижувати витрати та підвищувати прозорість діяльності.

Список використаних джерел

1. Шевченко А.А., Петренко О.П., Орлова В.О. Дослідження факторів впливу на ефективність діяльності сільськогосподарських підприємств в Україні. *Scientific horizons*. 2020. Vol. 23, No. 9. P. 68-77. DOI: 10.48077/scihor.23(9).2020.68-76
2. Халатур С., Масюк Ю., Бреславець С. Цифрова складова фінансового планування діяльності аграріїв як інструмент зменшення впливу нестабільних умов господарювання. *Економіка та суспільство*. 2024. №65. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-65-133>
3. Шевченко А.А., Петренко О.П., Зюзіна А.Ю. Особливості стратегічного розвитку підприємств в умовах воєнного стану. *Наукові перспективи*. 2024. № 9(51). С.421-436. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/15170/15240> (дата звернення: 05.05.2025р.)
4. Коляденко С., Дзісь О., Гайдей В. Перспективні напрями цифровізації аграрних підприємств у контексті економічної безпеки. *Економіка та суспільство*. 2024. №59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-84>
5. Агросектор України після трьох років війни: втрати і виклики. URL: <https://superagronom.com/articles/771-agrosector-ukrayini-pislya-troh-rokiv-viyni-vtrati-i-vikliki> (дата звернення: 07.05.2025р.)
6. Глобалізація та трансформація: національний та світовий виміри: кол. моногр. Харків: СГ НТМ «Новий курс», 2025. 273 с. URL: <https://www.newroute.org.ua/wp-content/uploads/mon202504.pdf> (дата звернення: 05.05.2025р.)

ЗДОБУТКИ ЕКОНОМІКИ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ІННОВАЦІЇ

7. Буяк Л.А. Моделі та технології цифрової трансформації економіки: дис. ... доктора філософії: за спеціальністю 051 Економіка. Тернопіль, 2024. 236 с.
8. Польова О., Манеляк І., Маліцький П. Основні теоретичні підходи цифрової трансформації облікових систем підприємств аграрної сфери. *Актуальні питання економічних наук*. Вип.5. 2024. [URL: http://repository.vsau.org/getfile.php/37891.pdf](http://repository.vsau.org/getfile.php/37891.pdf) (дата звернення: 06.05.2025р.)
9. Шевченко А.А., Петренко О.П., Косик Д.В. Штучний інтелект в рослинництві: успішні кейси аграрних підприємств. *Modern Economics*. 2024. №47. С. 130-137. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V47\(2024\)-19](https://doi.org/10.31521/modecon.V47(2024)-19)
10. Коваль О.В., Лишак О.М. Цифровізація бухгалтерського обліку в Україні. *Ефективна економіка*. 2024. No 2. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2024.2.67>
11. Грицай О. І., Папіш В. І. Розвиток інформаційних технологій в Україні та їх інтегрування у сфері бухгалтерського обліку. *Економіка та суспільство*. 2024. Випуск 61. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-88>
12. Potryvaieva N., Dubinina M., Cheban Yu. Digitalisation of accounting of agricultural enterprises: National and international experience. DOI: 10.56407/bs.agrarian/4.2024.41